

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012. *Голос України*. 2012. № 90–91.
2. Калиновский К. Б. «Право презумпций» – стратегия развития уголовного и уголовно-процессуального права. URL: <http://kalinovsky-k.narod.ru/p/2008-5.htm>
3. Вереша Р. В. Вина і норми Загальної частини КК України. *Вісник Академії адвокатури України*. 2016. Т. 13. № 1. С. 35–40.
4. Малахова О. В. Питання розподілу тягаря доказування між сторонами кримінального провадження. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. Одеса: МГУ, 2014. № 10/1. Т. 2. С. 161–163.
5. Тацій В. Я. Кримінальний процесуальний кодекс України: науково-практичний коментар. URL: <http://westudents.com.ua/glavy/63506-stattya-91-obstavini-yak-pdlyagayut-dokazuvannyu-u-krimlnalnomu-provadjenn.html>

УДК: 343.163

ТРЕККЕ А.С.

**ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ БЕЗПЕКИ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ
НА ПІДСТАВІ УГОДИ ПРО ВИЗНАННЯ ВИНУВАТОСТІ**

На підставі дослідження положень Кримінального процесуального кодексу України, думок вчених-процесуалістів, аналізу слідчої та судової практики висвітлено особливості застосування заходів безпеки у кримінальних провадженнях на підставі угоди про визнання винуватості. З метою вдосконалення правової регламентації прав і законних інтересів підозрюваного, обвинуваченого, з яким укладено угоду про визнання винуватості, аргументовано доцільність доповнення КПК України статтею, яка б безпосередньо встановлювала порядок і умови застосування заходів безпеки у таких кримінальних провадженнях.

Ключові слова: правові гарантії, заходи безпеки, угода про визнання винуватості, прокурор, підозрюваний, обвинувачений, нерозголошення відомостей досудового розслідування.

На основании исследования положений Уголовного процессуального кодекса Украины, мнений ученых-процессуалистов, анализа следственной и судебной практики освещены особенности применения мер безопасности в уголовных производствах на основании соглашения о признании вины. В целях совершенствования правовой регламентации мер обеспечения прав и законных интересов подозреваемого, обвиняемого, с которым заключено соглашение о признании вины, аргументирована целесообразность дополнения УПК Украины статьей, которая бы непосредственно устанавливала порядок и условия применения мер безопасности в таких уголовных делах.

Ключевые слова: правовые гарантии, меры безопасности, соглашение о признании вины, прокурор, подозреваемый, обвиняемый, неразглашение сведений досудебного расследования.

The peculiarities of security measures application in criminal proceedings relying on the agreement on admission of guilt are highlighted based on examination of provisions of the Code of Criminal Procedure of Ukraine, views of scientists-processionalists, investigatory and judicial practice review. In order to improve the legal regulation of

rights and lawful interests of a suspected person or an accused person with whom an agreement on admission of guilt was signed, an appropriateness of attachment the Code of Criminal Procedure of Ukraine with an article that would directly ascertain the procedure and conditions for an application of security measures in such criminal proceedings was proved.

Key words: *legal guarantees, security measures, agreement on admission of guilt, prosecutor, suspected, accused, privacy of information of pre-trial investigation.*

Постановка наукової проблеми та її значення. У значній кількості кримінальних проваджень на підставі угод, виділення матеріалів пов'язане саме із застосуванням заходів безпеки до підозрюваного, обвинуваченого. Подекуди укладення угоди при розслідуванні кримінальних правопорушень, вчинених групою осіб, ставиться у залежність від можливості застосування заходів безпеки до підозрюваного, обвинуваченого, їх близьких родичів та членів сім'ї (76%) (у одноепізодних кримінальних провадженнях цей показник складає 23%), та є головним аргументом серед інших щодо отримання згоди особи на співпрацю й повинно бути внесене в текст угоди [1, с. 1022].

Вказана обставина спонукала до аналізу зазначеної категорії, тісно пов'язаної із укладенням угоди про визнання винуватості, саме у цій частині дисертаційного дослідження.

Аналіз останніх досліджень із цієї проблеми. Дослідженню питання інституту угод про визнання винуватості у кримінальному провадженні у своїх наукових працях приділяли увагу такі відомі вчені, як О. С. Александров, Є. М. Блажівський, В. Г. Гончаренко, Ю. М. Грошевий, О. В. Капліна, Л. М. Лобойко, В. Т. Маляренко, Р. В. Новак, В. Т. Нор, Є. В. Повзик, М. М. Полянський, Г. Ю. Саєнко, В. М. Трофименко, Г. Є. Тюрін, П. В. Холодило та інші. Як свідчить аналіз кримінальних проваджень, однією з умов укладення угоди про визнання винуватості підозрюваний, обвинувачений визначає застосування відповідних заходів безпеки, що, на нашу думку, потребує детального дослідження.

Мета статті – проаналізувати сучасний стан та особливості застосування заходів безпеки, як правового інституту, який часто супроводжує процедуру укладення угоди про визнання винуватості.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Укладення угоди про визнання винуватості (у разі визначення в тексті угоди умови співпраці у викритті кримінального правопорушення, учиненого іншою особою) може супроводжуватися суттєвими та реальними ризиками щодо безпеки особи, з якою укладено угоду. Особливо це стосується розкриття кримінальних правопорушень, скоєних у складі організованих злочинних угруповань [2, с. 50–51]. Важливо наголосити, що застосування відповідних заходів безпеки може бути однією із умов укладення угоди про визнання винуватості, коли, наприклад, підозрюваний погоджується викрити відому йому особу, яка вчинила кримінальне правопорушення, в обмін на гарантії особистої безпеки та на можливе пом'якшення покарання.

Рада Європи вважає, що держава повинна забезпечити захист не лише учасника кримінального провадження, яка співпрацює із судочинством, а й близьких їм людей. Відповідно до Рекомендації № Rec (2005) 9 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам щодо захисту свідків та осіб, які співпрацюють з правосуддям, близькі особи свідків і осіб, які співпрацюють з правосуддям, – це родичі та інші особи, які перебувають у тісному зв'язку зі свідками і особами, які співпрацюють із правосуддям, у тому числі подружжя (співмешканці), діти та онуки, батьки, брати і сестри [9]. Так, при визначенні доцільності включення свідка до програми захисту свідків необхідно дотримуватися наступних критеріїв, визначених Рекомендацією РЄ (2005) 9: – причетність до справи особи, яка потребує захисту; – важливість її внеску у справу; – важливість загроз; – бажання і можливість особи стати суб'єктом захисту. Як видається, зазначені рекомендації цілком логічно використовувати щодо підозрюваного, обвинуваченого у кримінальних провадженнях на підставі угод про визнання винуватості.

Відповідно до ст. 2 Закону України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві» від 23 грудня 1993 р. № 3782-ХІІ, право на забезпечення безпеки в кримінальному провадженні за наявності відповідних підстав, окрім інших учасників кримінального судочинства, надано: 1) особі, яка заявила до правоохоронного органу про кримінальне правопорушення або в іншій формі брала участь чи сприяла виявленню, запобіганню, припиненню або розкриттю кримінальних правопорушень; 2) підозрюваному, обвинуваченому [3]. Зі змісту

цих положень впливає, що заходи безпеки розповсюджуються й на підозрюваного, обвинуваченого, які уклали (бажають укласти) угоду про визнання винуватості, сприяють у проведенні кримінального провадження, а також у виявленні чи припиненні більшої кількості кримінальних правопорушень або інших більш тяжких кримінальних правопорушень.

До суб'єктів права на забезпечення безпеки відносяться й члени сім'ї підозрюваного, обвинуваченого, їх та близькі родичі [3]. Включення до переліку осіб, які мають право на забезпечення безпеки в кримінальному провадженні, близьких родичів та членів сім'ї є цілком виправданим, адже науковці одностайні в тому, що потенційна загроза їх життю, майну та здоров'ю є розповсюдженою причиною зміни учасниками кримінального провадження своєї правової позиції або змісту показань. Більш того, окремі дослідники переконані в тому, що помста є найбільш жорстокою, коли вона спрямована не безпосередньо на людину, яка створила зло, а на ту особу, яка є найбільш дорогою для неї, зокрема, матір, жінка, діти [4, с. 72].

З огляду на це, прокурор та інші уповноважені суб'єкти зобов'язані забезпечити всі складові права на безпеку вказаних осіб, які включають право: подавати клопотання про вжиття заходів безпеки або про їх скасування; знати про застосування щодо них заходів безпеки; вимагати від органу дізнання, слідчого, прокурора, суду застосування додаткових заходів безпеки або скасування здійснюваних заходів; оскаржити незаконні рішення чи дії органів, які забезпечують безпеку, до відповідного органу вищого рівня, прокурору або до суду (ч. 1 ст. 5 ЗУ «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві») [3]. Окремі процесуальні гарантії забезпечення безпеки закріплені у п. 12 ч. 3 ст. 42 КПК України (підозрюваний має право заявляти клопотання про забезпечення безпеки щодо себе, членів своєї сім'ї, близьких родичів, майна, житла), а також у п. 6 ч. 1 ст. 303 КПК України (до слідчого судді на досудовому провадженні особами, до яких можуть бути застосовані заходи безпеки, передбачені законом, можуть бути оскаржені рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора при застосуванні заходів безпеки [5]).

Прокурор зазначений у переліку суб'єктів, за рішенням яких може бути застосовано заходи безпеки в кримінальному провадженні. Він, як сторона угоди про визнання винуватості в кримінальному провадженні, на яку покладається подальший контроль за виконанням умов цієї угоди, відповідно до своїх повноважень, зобов'язаний за наявності підстав вжити відповідні заходи щодо усунення ризиків небезпеки для іншої сторони угоди і створити необхідні умови для виконання підозрюваним, обвинуваченим узятих на себе за угодою зобов'язань.

Таким чином, підозрюваному, обвинуваченому разом із клопотанням про укладення угоди про визнання винуватості, у якості гарантії забезпечено право звертатись до уповноваженої особи на забезпечення безпеки в кримінальному провадженні. Більше того, у кримінальних провадженнях щодо злочинів, учинених групою осіб, підозрюваний, обвинувачений, часто вказують на застосування заходів безпеки як обов'язкову умову для укладення угоди про визнання винуватості.

Не викликає сумнівів, що в таких випадках достатньо лише ініціювати розгляд відповідного питання, після чого у компетентних органів виникає «обов'язок» відреагувати на подану заяву шляхом її перевірки. Так, відповідно до п. «а» ч. 1 ст. 6 Закону України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві» і прокурор, і суд, одержавши заяву або повідомлення про загрозу безпеці, особи мають право витребувати необхідні матеріали та одержувати пояснення без провадження слідчих дій за заявами і повідомленнями про загрозу безпеці осіб, щодо яких приймається рішення про застосування заходів безпеки [3]. Проте це не значить, що уповноважені особи повинні у всіх випадках застосовувати заходи забезпечення безпеки щодо підозрюваного, що вчинив кримінальне правопорушення у співучасті.

Так, підставою для вжиття заходів забезпечення безпеки особи, згідно із ст. 20 Закону України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві», є дані, що свідчать про наявність реальної загрози їх життю, здоров'ю, житлу і майну [3]. При вирішенні питання про вжиття заходів забезпечення безпеки у кримінальному провадженні, мають бути з'ясовані дані, що свідчать про наявність або ймовірність загрози їх життю, здоров'ю, майну або законним інтересам підозрюваного, обвинуваченого та інші обставини, які можуть мати значення для прийняття обґрунтованого рішення (хто може здійснювати тиск на особу; можливі способи впливу на неї тощо).

За словниковим визначенням, вплив – це дія, направлена на кого-небудь або на що-небудь з метою домогтись чогось або отримати що-небудь [6, с. 148]. Вплив на підозрюваного, обвинуваченого, який уклав угоду про визнання винуватості здійснюється з різною метою: примусити відмовитися від дачі показань щодо іншого підозрюваного, обвинуваченого, який притя-

гується до кримінальної відповідальності; змусити змінити показання на більш сприятливі для останнього; з помсти за яку вони надають допомогу правоохоронним органам тощо. Проте кінцева мета даного впливу — уникнення відповідальності, її пом'якшення, тобто перешкодження здійсненню досудового розслідування і відповідно недосягнення завдань кримінального провадження. Такий вплив може проявлятися у вигляді загроз безпеці підозрюваного, обвинуваченого, безпеці його рідних і близьких.

До основних (вже традиційних) проблемних питань, які постійно постають перед прокурором у таких випадках, можна віднести наступні: щодо визначення форм незаконного впливу на учасників кримінального провадження, що дає підстави для висновку про необхідність застосування заходів безпеки, зокрема, щодо визначення наявності реальної загрози життю та здоров'ю.

Створення дієвої системи гарантій забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, є пріоритетним напрямком кримінальної процесуальної діяльності [4, с. 13]. Водночас, слід наголосити на тому, що діючий КПК України не містить окремого розділу або згрупованого масиву статей, які б регламентували правовідносини, пов'язані із застосуванням заходів забезпечення безпеки у кримінальному провадженні. КПК України доповнює та розширює систему заходів безпеки, передбачає інші процесуальні можливості для захисту учасників кримінального провадження від протиправного впливу. Положення, які стосуються заходів безпеки в кримінальному провадженні, передбачено в нормах, які містяться в главах 1, 2, 3, 18, 19, 20, 21, 24, 26, 27, 28, 43 КПК України [7, с. 88].

Тим часом, аналіз практики застосування угоди про визнання винуватості дозволяє стверджувати, що даний правовий інститут потребує вдосконалення існуючого правового регулювання в частині підвищення рівня захисту та гарантій безпеки особи, яка уклала угоду про визнання винуватості.

Буде не зайвим підкреслити, що підозрюваний, обвинувачений, який уклав угоду про визнання винуватості, у провадженнях про кримінальні правопорушення, вчинені групою осіб, є основним суб'єктом, від взаємодії з яким часто залежать результати розслідування таких кримінальних проваджень. Для того щоб побудувати взаємодію належним чином, вимагати вчинення відповідних дій і очікувати відповідних результатів, прокурор повинен належним чином реалізувати певні обов'язки, одним з найважливіших аспектів яких є створення атмосфери абсолютної безпеки для підозрюваного, обвинуваченого, який виявив бажання укласти угоду про визнання винуватості.

Приводом для життя заходів забезпечення безпеки може бути: а) заява підозрюваного, члена його сім'ї або близького родича; б) звернення керівника відповідного державного органу; в) отримання оперативної та іншої інформації про наявність загрози життю, здоров'ю, житлу і майну зазначених осіб [3].

У науковій літературі є різні підходи до питання про те, яким способом інформація про застосування заходів забезпечення безпеки має бути отримана та в якому вигляді повинні існувати. Як слушно зазначає Л. В. Брусніцин, інформація, яка містить ці відомості, в ряді випадків не може бути одягнена в форму доказів, так як не відноситься до предмету доказування у даній кримінальній справі [8, с. 438]. Визнавши справедливою цю позицію, слід зауважити, що «достатні дані» можуть бути встановлені як за допомогою кримінального процесуального доказування, так і іншими способами (наприклад, при спостереженні за підозрюваним (обвинуваченим), який співпрацює з правоохоронними органами, іншими підозрюваними (обвинуваченими), завдяки оперативній інформації та ін.). У нашому випадку «достатні дані» для застосування заходів безпеки до сторони укладення угоди про визнання винуватості — це відомості, які є необхідними умовами для формулювання відповідного висновку про доцільність застосування заходів забезпечення безпеки.

Як свідчить практика, при розслідуванні кримінальних правопорушень, вчинених групою осіб, у разі, коли угода про визнання винуватості може бути укладена з підозрюваним, обвинуваченим, з метою впливу його на правову позицію вчиняються певні дії іншими особами щодо обмеження майнових прав останнього (наприклад, шляхом проведення перевірок та ревізій юридичної особи, власником якої він є, шляхом створення перешкод у наданні ліцензій, спеціальних дозволів тощо). Зрозуміло, що в таких випадках вплив здійснюється опосередковано — не безпосередньо на підозрюваного, обвинуваченого, що погодився на співпрацю зі слідством і є одночасно власником юридичної особи, а на стабільну та збалансовану фінансово-економічну діяльність ввіреного йому підприємства, установи, організації. У такому разі, не виключена ситуація, коли з метою зменшення або усунення тиску на майнову складову підозрюваний, обвинувачений, не маючи достатньо гарантій щодо збереження майна (майнових прав), відмовиться від укладення угоди про визнання винуватості на умовах співпраці у викритті кримінального правопорушення,

вчиненого іншою особою. З огляду на це, прокурор, суд, приймаючи рішення про укладення угоди про визнання винуватості з підозрюваним, обвинуваченим, який погодився співпрацювати зі слідством, повинні забезпечити не тільки його фізичну недоторканість, а й майнову безпеку шляхом застосування відповідних заходів безпеки.

Слід зазначити, що факт визнання винуватості та важливість внеску підозрюваного (обвинуваченого) у розслідування кримінального правопорушення – ключові критерії, які мають братися до уваги при укладенні та затвердженні угоди про визнання винуватості. Однак при вирішенні питання щодо застосування до особи заходів безпеки основним чинником є рівень загрози життю, здоров'ю, майну особи, реальність її настання.

Водночас, міркування забезпечення безпеки підозрюваного повинні переважати над користю, яку отримує сторона обвинувачення від можливого чи реального співробітництва з ним. Отже, прокурор не має права ініціювати укладення угоди про визнання винуватості, якщо це створює загрозу безпеці підозрюваного, примушувати останнього до укладення такої угоди під тиском незастосування заходів забезпечення безпеки, а також домагатися виконання її умов під загрозою скасування заходів безпеки. При укладенні угоди про визнання винуватості виняткову важливість для прокурора становлять обставини, визначені у ст. 470 КПК України [10, с. 118].

Викриваючи своїх спілників, інших осіб у вчиненні кримінальних правопорушень особа може ставити під загрозу своє життя, здоров'я, свободу, фізичну недоторканність або своє майно. Така небезпека може загрожувати і його близьким та рідним. Для визначення, який саме вид заходів захисту слід застосувати, прокурору необхідно оцінити важливість, реальність загрози, ступінь загрози особистій безпеці, на яку наражається обвинувачений в результаті співробітництва зі стороною обвинувачення, його близькі родичі, родичі і близькі особи [11, с. 80]. Прокурор, оцінивши ступінь загрози безпеки життю та здоров'ю підозрюваного, обвинуваченого, членам їх сімей та близьким родичам, повинен не тільки «затаємнити» відповідні матеріали, а й обов'язково прийняти рішення про виділення матеріалів в окреме провадження.

У таких випадках особливої уваги потребує забезпечення конфіденційності зносин підозрюваного з прокурором з приводу укладення угоди про визнання винуватості. Насамперед, це стосується кримінальних правопорушень, учинених групою осіб, адже виникнення підозр про співпрацю може викликати у спілників бажання помсти. З огляду на такі обставини, міжнародні стандарти передбачають необхідність дотримання принципу конфіденційності угод [12, с. 286]. Цілком логічно, що організаційне забезпечення такої діяльності при укладенні угоди про визнання винуватості має бути покладено на прокурора, проте окремих приписів з цього приводу Глава 35 КПК України не містить. Не визначає вказана глава й особливості поведінки з такою конфіденційною інформацією уповноваженими та іншими учасниками кримінального провадження.

З огляду на викладене вище, а також з метою вдосконалення правової регламентації заходів забезпечення прав і законних інтересів підозрюваного, обвинуваченого, з яким укладено угоду про визнання винуватості, необхідним вважаємо доповнення КПК України статтею, яка б безпосередньо встановлювала порядок і умови застосування заходів безпеки у кримінальних провадженнях на підставі угод про визнання винуватості.

Зважаючи певну специфіку процесуального порядку застосування заходів безпеки у провадженні на підставі угоди про визнання винуватості, особливості процесуального статусу відповідних суб'єктів, вважаємо доцільним запропонувати доповнення КПК України статтею 476-1 «Заходи безпеки, які застосовуються у кримінальному провадженні на підставі угоди про визнання винуватості». Положення цієї спеціальної норми щодо підозрюваних (обвинувачених), які уклали угоду про визнання винуватості, не повинні вступати в протиріччя із засадою верховенства права, відповідно до якої людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави.

На нашу думку, з метою забезпечення більш ефективного захисту від помсти і залякування щодо підозрюваного, обвинуваченого, який уклав угоду про визнання винуватості, слід в першу чергу дотримуватися режиму конфіденційності відомостей про укладення у кримінальному провадженні такої угоди і її зміст. Крім того, вважаємо за необхідне, щоб особи, які беруть участь в укладанні та затвердженні угоди про визнання винуватості, давали підписку про нерозголошення. При цьому серед них можуть бути не тільки учасники укладення угоди про визнання винуватості, але й перекладач, який залучається до кримінального провадження у разі необхідності.

У зв'язку із цим, вважаємо за доцільне викласти *статтю 476-1 КПК України «Заходи безпеки, які застосовуються у кримінальному провадженні на підставі угоди про визнання винуватості»* у такій редакції:

«1. За наявності достатніх даних про те, що підозрюваному або обвинуваченому, з яким укладено угоду про визнання винуватості, а також членам їх сімей та близьким родичам загрожують або можуть загрозовувати вбивством, застосуванням насильства, знищенням чи пошкодженням їх майна або іншими діями з метою перешкодження здійсненню кримінального провадження або з помсти за участь в ньому прокурор, суд приймають в межах своєї компетенції рішення щодо застосування до зазначених осіб заходів безпеки.

2. Прокурор, суддя попереджає підозрюваного, обвинуваченого, який уклав угоду про визнання винуватості, його захисника, законного представника, перекладача про неприпустимість розголошення відомостей досудового розслідування при укладенні у кримінальному провадженні угоди про визнання винуватості, а також відомостей, які стали їм відомі у зв'язку з її укладенням, про що відбирається розписка».

На нашу думку, ст. 476-1 КПК України у пропонованій редакції стане реальною гарантією з одного боку захисту підозрюваного, обвинуваченого, членів їх сімей та близьких родичів, а з іншого – сприятиме укладенню угоди про визнання винуватості і, як наслідок, розкриттю та розслідуванню групових кримінальних правопорушень.

Слід уточнити, що забезпечення безпеки таких осіб не повинно обмежуватись стадією досудового розслідування. До такого висновку спонукає аналіз положень КПК України. Так, відповідно до ст. ст. 42, 56, 64-1, 68 КПК України визначено право учасників процесу на забезпечення безпеки протягом усього кримінального провадження щодо себе, близьких родичів чи членів своєї сім'ї, майна та житла. Також у п. 5 ч. 2 ст. 27 КПК України зазначається, що суд може прийняти рішення про здійснення кримінального провадження у закритому судовому засіданні впродовж усього судового провадження або його окремої частини лише у випадку необхідності забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні [5]. Якщо судовий розгляд відбувався у закритому судовому засіданні, судові рішення проголошуються прилюдно з пропуском інформації, для дослідження якої проводилося закрите судові засідання та яка на момент проголошення судового рішення підлягає подальшому захисту від розголошення (ч. 7 ст. 27 КПК України) [5].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Вважаємо очевидним, що на сьогоднішню нормативна база і практика застосування заходів безпеки у кримінальних провадженнях про визнання винуватості потребує оптимізації. Відповідна ефективна система захисту потрібна не тільки тому, що підозрюваний, обвинувачений, що уклав угоду про визнання винуватості, як людина, представляє найвищу цінність, а й тому, що його активна і сумлінна участь у кримінальному провадженні і правдиві показання (поряд з визнанням винуватості) має велику цінність у розкритті та розслідуванні кримінальних правопорушень, викритті осіб, які їх вчинили, відшкодуванні матеріальної шкоди.

Список використаних джерел:

1. Неледза Н. В., Гловюк І. В. Угода про визнання винуватості: сучасний стан та перспективи вдосконалення. Кримінальний процесуальний кодекс 2012 р.: ідеологія та практика право-застосування: колективна монографія. Одеса: Вид. дім: Гельветика, 2018. 1148 с.
2. Іскендерова Г. Т. Участь прокурора в кримінальному провадженні на підставі угод. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. С. 50–51.
3. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві: Закон України від 23 грудня 1993 р. № 3782-XII. URL: http://sc.gov.ua/ua/2013_rik.html. (Дата звернення 23.10.2018 р.)
4. Качмар Б. М. Механізм забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні (кримінальний процесуальний аспект): автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Харків: Нац. юрид. ун.-т ім. Я. Мудрого 2017. 22 с.
5. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>. (Дата звернення 23.10.2018 р.)
6. Ожегов С. И. Толковый словарь русского языка: 27-е изд., испр. М.: Оникс, 2011. 1277 с.
7. Орлеан А. Процедура забезпечення безпеки учасників кримінального провадження: адаптація законодавства України до європейських стандартів. *Актуальні проблеми правознавства*. Вип. № 3 (7). 2016 р. С. 87–92.
8. Брусницын Л. В. Правовое обеспечение безопасности лиц, содействующих правосудию, в условиях Вооруженных сил Российской Федерации: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. М., 1997. 224 с.

9. Рекомендація №Rec (2005) 9 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам щодо захисту свідків та осіб, які співпрацюють з правосуддям. URL: [http://scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/7442A47EB0B374B9C2257D8700495F8B](http://scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/7442A47EB0B374B9C2257D8700495F8B). (Дата звернення 23.10.2018 р.)

10. Тюрін Г. Є. Організаційно-правові основи участі прокурора у кримінальному провадженні на підставі угод: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Харків. 250 с.

11. Горохов С. В. Соглашение о сотрудничестве: проблемы и пути их решения. *Российское правосудие*. 2011. № 7. С. 78–86.

12. Иванов А. А. Правовое регулирование института сделок о признании вины в США. *Вестник Нижегородского университета им. Н. И. Лобачевского*. 2012. № 2 (1). С. 282–286.

УДК 343.1

ШАЙТУРО О.П.

КРИМІНОЛОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ПО ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ НА ЗАГАЛЬНОСОЦІАЛЬНОМУ РІВНІ В СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІЙ СФЕРІ

Статтю присвячено кримінологічній діяльності органів місцевого самоврядування по протидії злочинності на загальносоціальному рівні в соціально-економічній сфері. В межах наукового дослідження аналізується зміст об'єкту протидії злочинності на загальносоціальному рівні. Наголошується увага на значенні соціально-економічних заходів загальносоціального рівня у сфері протидії злочинності органами місцевого самоврядування.

Ключові слова: органи місцевого самоврядування, протидія злочинності, загальносоціальний рівень, соціально-економічна сфера.

Статья посвящена криминологической деятельности органов местного самоуправления по противодействию преступности на общесоциальном уровне в социально-экономической сфере. В рамках научного исследования анализируется содержание объекта противодействия преступности на общесоциальном уровне. Делается ударение на значении социально-экономических мероприятий общесоциального уровня в сфере противодействия преступности органами местного самоуправления.

Ключевые слова: органы местного самоуправления, противодействие преступности, общесоциальный уровень, социально-экономическая сфера.

The article is devoted to the criminological activity of local self-government bodies who are combating crime at the general social level in the socio-economic sphere. Within the scope of scientific research the content of the object of counteraction to crime at the general social level is analyzed. The attention is paid to the significance of social and economic measures of the general social level in the area of combating crime by local self-government bodies.

Key words: bodies of local self-government, counteraction to crime, general social level, socio-economic sphere.

Постановка проблеми. Кримінологічна наука обґрунтувала і довела той факт, що для протидії злочинності недостатньо лише одних заходів кримінально-правового впливу і правоохоронної діяльності. При всій важливості вдосконалення та реформування останніх очевидно,

© ШАЙТУРО О.П. – кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри кримінально-правових дисциплін юридичного факультету (Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна)